

**ОЛОН УЛСЫН ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ЭСРЭГ
ХУУЛЬ БУС ҮЙЛДЭЛТЭЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ
КОНВЕНЦ**

Энэхүү конвенцын Оролцогч улсууд,

Иргэний нисэхийн эсрэг чиглэсэн хууль бус үйлдлүүд нь аливаа этгээдийн болон өмчийн аюулгүй байдалд заналхийлж, агаарын харилцаа, нисэх буудлууд, агаарын навигацийн үйл ажиллагаанд ноцтой саад учруулж, бүх улсуудын иргэний нисэхийн аюулгүй, зохицуулагдсан үйл ажиллагаанд дэлхийн ард түмний итгэлийг алдруулж буйд гүнээ санаа зовниж,

Иргэний нисэхийн эсрэг шинэ төрлийн аюул занал нь улс орнуудаас шинэ нэгдсэн хүчин чармайлт, хамтын ажиллагааны бодлого шаардаж буйг хүлээн зөвшөөрч,

Эдгээр аюул заналд илүү үр дүнтэй арга хэмжээ авахын тулд иргэний нисэхийн эсрэг хууль бус үйлдлээс урьдчилан сэргийлэх, тэдгээртэй тэмцэх олон улсын хамтын ажиллагааны эрх зүйн хэм хэмжээг бэхжүүлэх нэн яаралтай хэрэгцээ, шаардлага байгаа гэдэгт итгэж,

дараах зүйлийг хэлэлцэн тохиров:

1 дүгээр зүйл

1. Хэрэв тухайн этгээд дараах үйлдлийг хууль бусаар болон санаатайгаар үйлдсэн бол тийм этгээдийг гэмт хэрэг үйлдсэн гэж үзнэ. Үүнд:

- (a) нислэг үйлдэж буй агаарын хөлгийн бүхээгт яваа хүний эсрэг хүч хэрэглэсэн бөгөөд энэ нь агаарын тухайн хөлгийн аюулгүй байдалд аюул учруулахаар байвал;
- (b) нислэг хийх боломжгүй болгох буюу нислэгийн үед аюул учруулахуйц байдлаар ашиглалтад байгаа агаарын хөлгийг бүрмөсөн эвдсэн, эсхүл түүнд гэмтэл учруулсан;
- (c) ашиглалтад байгаа агаарын хөлгийг эвдэх, эсхүл түүнийг бүрмөсөн эвдэх буюу нислэг үйлдэх боломжгүй болохуйц хохирол учруулахаар гэмтээх чадалтай төхөөрөмж, бодисыг ямар нэг аргаар байрлуулах буюу байрлуулахад чиглэсэн үйл ажиллагаа явуулсан;
- (d) агаарын навигацийн тоног төхөөрөмжийг эвдсэн, гэмтээсэн, эсхүл түүний ашиглалтад саад учруулсан бөгөөд аливаа иймэрхүү үйл ажиллагаа нь агаарын хөлгийн нислэгийн аюулгүй байдалд аюул учруулсан;
- (e) худал гэдгийг нь мэдсээр байж агаарын хөлгийн нислэгт аюул учруулж болохуйц мэдээлэл өгснийг тус тус гэмт хэрэг үйлдсэн гэж үзнэ;

Монгол Улсын Гадаад харилцааны нам
АЛБАН ЕСНЫ ОРЧУУЛГА МОН

Гарын үсэг /Signature/

20 ~~11~~ оны ~~12~~ сарын ~~14~~ өдөр
Улаанбаатар хот

Ministry of Foreign Affairs of Mongolia
OFFICIAL TRANSLATION

- (f) ашиглалтанд байгаа агаарын хөлгийг хүний амь нас хохироох, биед ноцтой гэмтэл учруулах эсхүл, өмч хөрөнгө, эсхүл хүрээлэн буй орчинд үлэм хохирол учруулахад ашигласан;
- (g) хүний амь нас хохироох хүний биед ноцтой гэмтэл учруулах, эд хөрөнгө эсхүл, хүрээлэн байгаа орчинд үлэмж хохирол учруулах буюу учруулж болох тийм аргаар биологийн, химийн, цөмийн аливаа зэвсэг, эсхүл тэсрэх, цацраг идэвхт, тэдгээртэй адилтгах зүйлийг ашиглалтад байгаа агаарын хөлгөөс гаргасан эсхүл, хаясан;
- (h) хүний амь нас хохироох, хүний биед ноцтой гэмтэл учруулах, эд хөрөнгө эсхүл, хүрээлэн байгаа орчинд үлэмж хохирол учруулах буюу учруулж болох тийм аргаар биологийн, химийн, цөмийн аливаа зэвсэг эсхүл, тэсрэх, цацраг идэвхт, тэдгээртэй адилтгах зүйлийг агаарын хөлгийн эсрэг эсхүл, ашиглалтад байгаа агаарын хөлгийн бүхээгт ашигласан; эсхүл
- (i) агаарын хөлгийн бүхээгт дараах зүйлийг тээвэрлэсэн эсхүл, тээвэрлэхэд хүргэсэн эсхүл, тээвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлсэн:
  - (1) оршин суугчдыг айлган сүрдүүлэх эсхүл, Засгийн газар, олон улсын байгууллагаар аливаа нэг үйлдэл хийлгэх буюу тийм үйлдэл хийхээс түдгэлзүүлэх зорилгоор үндэсний хууль тогтоомжид тусгасан нөхцөл эсхүл, эс нөхцөлөөр хүний амь нас хохироох, биед ноцтой гэмтэл учруулах эсхүл, эд хөрөнгөд хохирол учруулах буюу хохирол учруулахаар заналхийлэхэд чиглэсэн гэдгийг мэдэж байсан аливаа тэсрэх эсхүл, цацраг идэвхт материал;
  - (2) 2 дугаар зүйлд заасан биологийн, химийн, цөмийн зэвсэг гэдгийг мэдсээр байж, аливаа биологийн, химийн, цөмийн зэвсэг;
  - (3) Олон улсын цөмийн энергийн агентлагтай байгуулсан баталгааны тухай хэлэлцээрт заасан баталгаанд хамаарахгүй цөмийн тэсрэх төхөөрөмж эсхүл, цөмийн өөр төрлийн үйл ажиллагаанд ашиглахаар санаархаж буйгаа мэдсээр байж задрах урвалын тусгай материал боловсруулах, ашиглах эсхүл, үйлдвэрлэхэд зориулан тусгайлан зохион бүтээсэн эсхүл, бэлтгэсэн аливаа төрлийн материал, задрах урвалын тусгай материал, тоног төхөөрөмж эсхүл, материал;
  - (4) хуулийн ёсны зөвшөөрөлгүй, тийм зорилгоор ашиглах сэдэлтэйгээр биологийн, химийн, цөмийн зэвсгийг зохион бүтээх, үйлдвэрлэх эсхүл, түгээхэд бодит нэмэр оруулдаг аливаа тоног төхөөрөмж, материал, програм хангамж эсхүл, холбогдох технологи;

Оролцогч улсын хамаарч буй үйл ажиллагааны хувьд, Оролцогч улсаас эрх олгосон хувь этгээд эсхүл, хуулийн этгээдийн явуулсан тийм үйл ажиллагааг хэрэв 7 дугаар зүйлд заасан гэрээнүүд болон тухайн улс оролцогч тал болсон хүчин төгөлдөр үйлчилж буй үл дэлгэрүүлэх олон талт гэрээний дагуу өөрийн эрх, үүрэгт нийцсэн үйл ажиллагаанд ашиглах эсхүл, ашиглахад тохирсон тийм эд зүйлс эсхүл, материалыг тээвэрлэх тохиолдолд дээр дурдсан (3) болон (4) дэд хэсэгт заасан гэмт хэрэгт тооцохгүй.

2. Хэрэв тухайн этгээд аливаа төхөөрөмж, бодис эсхүл зэвсгийг хууль бусаар, санаатайгаар ашиглаж дараах үйлдлийг гүйцэтгэсэн тохиолдолд аливаа этгээдийг гэмт хэрэг үйлдсэн гэж үзнэ. Үүнд:
- (a) Олон улсын иргэний нисэхэд үйлчилдэг нисэх буудалд амь насыг нь хохироосон эсхүл, ноцтой хохирол учруулсан буюу, учруулж болох хүний эсрэг хүчирхийлэл үйлдсэн; эсхүл
  - (b) Олон улсын иргэний нисэхэд үйлчилдэг нисэх буудлын байгууламж эсхүл, нисэх буудалд байрласан, ашиглаагүй агаарын хөлгийг устгасан эсхүл, ноцтой гэмтэл учруулсан эсхүл, нисэх буудлын ажиллагааны горимыг алдагдуулсан, тийм үйлдэл нь тухайн нисэх буудлын аюулгүй байдалд заналхийлсэн буюу заналхийлж болзошгүй бол.
3. Түүнчлэн, хэрэв тухайн этгээд дараах үйлдлийг гүйцэтгэсэн тохиолдолд аливаа этгээдийг гэмт хэрэг үйлдсэн гэж үзнэ. Үүнд:
- (a) 1 дүгээр заалтын (a), (b), (c), (d), (f), (g) (h) дэд хэсэг эсхүл, энэхүү зүйлийн 2 дугаар зүйлд заасан гэмт хэргүүдийн аль нэгийг нь үйлдэхээр заналхийлсэн; эсхүл,
  - (b) заналхийлэл нь бодиттой гэж үзэх нөхцөлүүдийн дагуу тийм заналхийллийг хүлээн авахыг аливаа этгээд хууль бусаар болон санаатайгаар шалтагласан бол.
4. Түүнчлэн, хэрэв тухайн этгээд дараах үйлдлийг гүйцэтгэсэн тохиолдолд аливаа этгээдийг гэмт хэрэг үйлдсэн гэж үзнэ. Үүнд:
- (a) энэ зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсэгт заасан гэмт хэргүүдийн аль нэгийг үйлдэхийг оролдсон;
  - (b) энэ зүйлийн 1, 2, 3 эсхүл, 4 (a)-д заасан гэмт хэрэг үйлдэхээр бусад этгээдүүдийг зохион байгуулсан эсхүл, тэднийг удирдсан;
  - (c) энэ зүйлийн 1, 2, 3 эсхүл, 4 (a)-д заасан гэмт хэрэгт хамсаатнаар оролцсон;
  - (d) энэхүү зүйлийн 1, 2, 3, 4 (a), 4 (b) эсхүл 4 (c) дэд хэсэгт заасан гэмт хэргээс бүрдсэн үйлдлийг үйлдсэн этгээдийг эсхүл, хууль сахиулах байгууллагаас тийм гэмт хэргийн улмаас эрүүгийн мөрдөн байцаалтад эрэн сурвалжилж байгаа, тийм гэмт хэрэгт ял авсан этгээд гэдгийг мэдсээр байж мөрдөн байцаалт, мөрдөн мөшгөлт эсхүл, ял шийтгэлээс зайлсхийхэд нь хууль бусаар болон санаатайгаар тусалсан;
5. Оролцогч улс бүр энэхүү зүйлийн 1, 2, болон 3 дахь хэсэгт заасан гэмт хэргүүдийн аль нэгийг бодитоор үйлдсэн буюу үйлдэхийг завдсан эсэхээс үл хамааран дараах хоёр үйлдлийг эсхүл, аль нэгийг нь санаатайгаар үйлдсэн бол гэмт хэрэг гэж тооцно. Үүнд:
- (a) энэхүү зүйлийн 1, 2, болон 3 дахь хэсэгт заасан, үндэсний хуулиар тогтоосон гэмт хэргийг үгсэн тохиролцсон оролцогчдийн аль нэгний оролцоотой үйлдэхээр нэг эсхүл, хэд хэдэн бусад этгээдтэй үгсэн хуйвалдсан;

(b) энэхүү зүйлийн 1, 2 болон 3 дахь хэсэгт заасан нэг эсхүл, хэд хэдэн гэмт хэргийг нийтлэг зорилгоор ажиллаж буй бүлэг этгээд үйлдэхэд аливаа бусад аргаар дэмжлэг үзүүлсэн болон дараах тийм дэмжлэгийг үзүүлсэн бол:

- (i) гэмт үйлдлийн ерөнхий ажиллагааг үргэлжүүлэхэд эсхүл, бүлэг этгээдийн зорилгод дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор дэмжлэг үзүүлсэн, тийм үйл ажиллагаа эсхүл, зорилго нь энэхүү зүйлийн 1, 2, болон 3 дахь хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэхэд хамаарсан;
- (ii) энэхүү зүйлийн 1, 2, болон 3 дахь хэсэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэх сэдлийг бүлэг этгээд мэдэхэд нь дэмжлэг үзүүлсэн.

2 дугаар зүйл

Энэхүү конвенцын зорилгод:

- (a) ачаалсны дараа бүх гадна хаалгыг хаасан үеэс эхлэн ачаа буулгахаар уг хаалгуудын аль нэгийг нээх хүртэл агаарын хөлгийг нислэг үйлдэж байгаад тооцно. Албадан буулт хийлгэсэн тохиолдолд зохих эрх бүхий этгээд агаарын хөлөг, түүний бүхээгт байгаа хүмүүс, эд хөрөнгийн төлөө хүлээх хариуцлагыг өөртөө шилжүүлж авах хүртэл нислэгийг үргэлжилж байгаад тооцно;
- (b) газрын бие бүрэлдэхүүн буюу багаас тодорхой нислэг хийхээр агаарын хөлгийг нислэгийн өмнө бэлтгэж эхэлсэн үеэс уг агаарын хөлөг бууснаас хойш хорин дөрвөн цаг өнгөрөх хүртэлх хугацаанд агаарын хөлгийг ашиглалтад байгаад тооцно. Энэ зүйлийн (a) хэсэгт заасан агаарын хөлөг нислэгээ аль ч тохиолдолд үргэлжлүүлж байгаа бүх хугацааг онгоц ашиглалтад байгаа хугацаанд тооцно;
- (c) "агаарын навигацийн тоног төхөөрөмж" гэж агаарын хөлгийн навигацид шаардлагатай дохиоллууд, өгөгдлүүд, мэдээлэл эсхүл, системийг хэлнэ;
- (d) "химийн хорт бодис" гэж химийн үйлчлэлээр амьдралын явцад амь насаа алдахад хүргэх, хүн эсхүл амьтан түр хугацаанд чадвараа алдах байнгын хөнөөл үзүүлж болох аливаа химийн бодисыг хэлнэ. Үүнд гарал үүсэл, үйлдвэрлэсэн арга, барилга байгууламжид үйлдвэрлэсэн, сум хэрэгсэлд байдаг эсхүл, өөрөөр бэлтгэгдсэнээс үл хамааран бүхий л тийм химийн бодис хамаарна;
- (e) "цацраг идэвхт материал" гэж өөрөө задардаг (альфа, бетта, гамма цацраг, нейтроны бөөмс зэрэг нэг эсхүл, хэд хэдэн төрлийн ионжуулагч цацраг ялгаруулах үйл явц), цацраг идэвхт нуклид агуулсан цацраг идэвхт, эсхүл задралын шинж чанар нь үхэлд хүргэх, бие махбодид ноцтой гэмтэл учруулах, эд хөрөнгө болон хүрээлэн буй орчинд ноцтой хохирол учруулж болзошгүй цөмийн материал болон цацраг идэвхт бодисуудыг хэлнэ.
- (f) "цөмийн материал" гэж 80%-иас илүү плутони-238 изотоп агуулсан плутоноос бусад плутони, уран-233, уран-235 буюу уран 233 изотопоор баяжуулсан уран, байгальд байдаг хэлбэрээрээ хүдэр болон хүдрийн

Гарын үсэг /Signature

2024 оны 12 сарын 11 өдөр
Улаанбаатар хот

Ministry of Foreign Affairs of Mongolia
OFFICIAL TRANSLATION

үлдэгдлээс ялгаатай изотопын холимгийг агуулсан уран, мөн дээр заасан элементийн аль нэгийг буюу хэд хэдийг агуулсан аливаа материалыг хэлнэ;

(g) "уран-235, буюу уран-233 изотопоор баяжуулсан уран" гэж уран-235 буюу уран-233 изотопыг агуулсан, эсхүл уран-238 изотоп хоёрын харьцаа нь байгальд тохиолдох уран 235, уран-238 хоёрын харьцаанаас илүү хэмжээгээр уран-235 буюу уран-233 буюу хоёуланг агуулсан ураныг хэлнэ;

(h) "биологийн, химийн, цөмийн (БХЦ) зэвсэг" гэж дараах зүйлийг хэлнэ:

(a) "биологийн зэвсэг"-т дараах зүйл хамаарна. Үүнд:

(i) урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах эсхүл, энхийн бусад зорилго агуулаагүй, тэдгээрийн гарал үүсэл, үйлдвэрийн арга, төрөл болон тоон хэмжээ нь ямар байхаас үл хамаарах микробиологийн эсхүл, биологийн бусад нэгдэл, хорт бодисууд;

(ii) тийм нэгдлүүд эсхүл, хорт бодисыг дайсагнасан зорилгоор эсхүл, зэвсэгт мөргөлдөөний үед хэрэглэхээр зохион бүтээсэн зэвсэг, тоног төхөөрөмж, ханган нийлүүлэлтийн хэрэгсэл.

(b) "химийн зэвсэг" гэж дараах зүйлийг хамтад нь эсхүл, тусад нь ойлгоно. Үүнд:

(i) дараах зориулалтаас бусад химийн хорт бодисууд болон тэдгээрийн бэлдэц:

(A) аж үйлдвэр, хөдөө аж ахуй, судалгаа шинжилгээ, анагаах ухаан, эмийн үйлдвэр эсхүл, энхийн бусад зорилгоор;

(B) химийн хорт бодисоос болон химийн зэвсгээс хамгаалахтай шууд холбоотой тийм хамгаалалтын зорилгоор;

(C) дайны аргаар химийн бодисуудын хорт шинж чанарыг ашиглахад хамаарахгүй болон химийн зэвсэг хэрэглэхтэй холбоогүй цэргийн зорилгоор;

(D) дотооддоо үүссэн эмх замбараагүй байдлыг хянах зорилгоор, гэхдээ төрөл, тоо хэмжээ нь тухайн зорилготой нийцсэн байхаар хууль сахиулах зорилгоор;

(ii) үхэлд хүргэх эсхүл (b) (i) дэд хэсэгт заасан химийн хорт бодисын хорт шинж чанараар дамжуулан өөр хохирол учруулахаар тусгайлан зохион бүтээсэн сум, төхөөрөмж, тийм сум, төхөөрөмжийг хэрэглэсний үр дүнд тархах аюултай химийн хорт бодисууд;

(iii) (b) (ii) дэд хэсэгт заасан сум болон төхөөрөмжийг хэрэглэхтэй холбогдуулан шууд ашиглахад зориулан тусгайлан зохион бүтээсэн аливаа тоног төхөөрөмж;

(c) цөмийн зэвсэг болон цөмийн тэсрэх бусад төхөөрөмжүүд.

(i) "бэлдэц (прекурсор)" гэж химийн хорт бодисын ямар ч аргаар боловсруулах аль ч шатанд хамаарах химийн аливаа урвалжыг хэлнэ. Үүнд хоёр талт эсхүл, олон талт химийн нэгдлийн аливаа үндсэн бүрдэл хамаарна;

(j) "үүсвэр материал", "задрах тусгай материал" гэсэн нэр томъёонууд 1956 онд Нью-Йорк хотноо баталсан, Олон улсын цөмийн энергийн агентлагийн Дүрэмд заасан тэр утгаар ойлгоно.

3 дугаар зүйл

Оролцогч улс бүр энэхүү конвенцын 1 дүгээр зүйлд дурдсан гэмт хэрэгт хүнд ял оногдуулах үүрэг хүлээнэ.

4 дүгээр зүйл

1. Оролцогч улс бүр өөрийн үндэсний эрх зүйн зарчмын дагуу хэрэв 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг Оролцогч улсын нутаг дэвсгэрт байрласан эсхүл хуулийн дагуу байгуулагдсан хуулийн этгээдийг удирдах эсхүл, хянах үүрэгтэй этгээд үйлдвэл тийм хуулийн этгээдийг хариуцлагад татахад шаардлагатай зайлшгүй арга хэмжээг авч болно. Тийм хариуцлага нь эрүүгийн, иргэний эсхүл, захиргааны шинжтэй байж болно.
2. Тийм хариуцлага нь хувь этгээдийн үйлдсэн гэмт хэргүүдэд хүлээлгэх эрүүгийн хариуцлагад нөлөөлөхгүй.
3. Хэрэв Оролцогч улс энэхүү зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу хуулийн этгээдэд хариуцлага хүлээлгэх шаардлагатай арга хэмжээ авах тохиолдолд тухайн улс эрүүгийн, иргэний эсхүл, захиргааны хүчин төгөлдөр арга хэмжээ нь үр дүнтэй, дүйцэхүйц, түдгэлзүүлэхүйц байх нөхцөлийг хангахыг эрмэлзэнэ. Тийм арга хэмжээнд санхүүгийн арга хэмжээг оруулж болно.

5 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенцыг цэрэг, гааль эсхүл, цагдаагийн албанд ашигладаг агаарын хөлгийн хувьд хэрэглэхгүй.
2. Энэхүү конвенцын 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн (a), (b), (c), (e), (f), (g), (h) болон (i) дэд хэсэгт дурдсан тохиолдолд агаарын хөлөг олон улсын буюу дотоодын агаарын шугамд нислэг хийж байсан эсэхийг үл харгалзан дараах тохиолдолд энэхүү конвенцыг хэрэглэнэ:
  - (a) агаарын хөлгийн жинхэнэ хөөрсөн буюу буусан, хөөрөхөөр эсхүл, буухаар төлөвлөсөн газар нь агаарын тухайн хөлгийг бүртгэсэн улсын нутаг дэвсгэрийн гадна байгаа;
  - (b) агаарын тухайн хөлгийн бүртгэлтэй улсаас өөр улсын нутаг дэвсгэр дээр гэмт хэрэг үйлдсэн бол.
3. Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасныг үл харгалзан 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн (a), (b), (c), (e), (f), (g), (h) болон (i) дэд хэсэгт заасан тохиолдолд хэрэв

гэмт хэрэгтэн буюу сэжигтэн этгээдийг агаарын хөлгийн бүртгэлтэй улсаас өөр улсын нутаг дэвсгэрт олж тогтоосон бол энэхүү конвенцыг мөн адил хэрэглэнэ.

4. 15 дугаар зүйлд заасан улсууд болон 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн (a), (b), (c), (e), (f), (g), (h) болон (i) дэд хэсэгт заасан тохиолдлын хэрэв энэ зүйлийн 2 дахь хэсгийн (a) дэд хэсэгт заасан газар 15 дугаар зүйлд дурдсан улсын аль нэгнийх нь нутаг дэвсгэрт байрлаж байгаа бол тухайн улсаас өөр улсын нутаг дэвсгэрт гэмт хэрэг үйлдэгдсэн эсхүл, гэмт этгээдийг олж тогтоохоос бусад үед энэхүү конвенцыг хэрэглэхгүй.
5. Хэрэв агаарын навигацийн тоног төхөөрөмжийг олон улсын агаарын навигацад ашиглаж байгаа бол энэхүү конвенцын 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн (d) дэд хэсэгт заасан тохиолдолд энэхүү конвенцыг хэрэглэнэ.
6. Энэ зүйлийн 2, 3, 4, 5 дахь хэсгийн заалтыг энэхүү конвенцын 1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасан тохиолдолд мөн хэрэглэнэ.

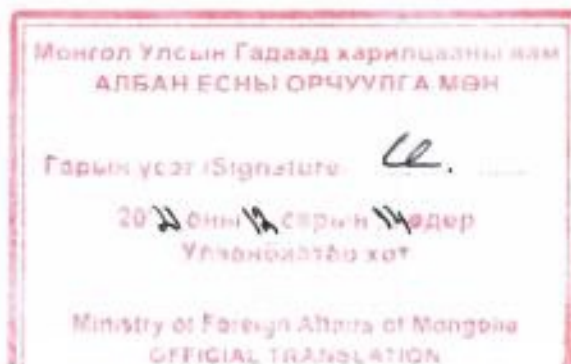
6 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенц нь олон улсын эрх зүйн дагуу улс орнууд болон хувь этгээдийн бусад эрх, үүрэг, хариуцлагад тухайлбал, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Дүрэм, Олон улсын иргэний нисэхийн тухай конвенц, олон улсын хүмүүнлэгийн эрх зүйн зорилго, зарчмуудад нөлөөлөхгүй.
2. Олон улсын хүмүүнлэгийн эрх зүйн дагуу ойлгогдож, тухайн эрх зүйгээр зохицуулж буй зэвсэгт мөргөлдөөний үе дэх зэвсэгт хүчний үйл ажиллагааг энэхүү конвенцоор зохицуулахгүй бөгөөд тухайн улсын зэвсэгт хүчнээс өөрсдийн албан үүргээ хэрэгжүүлэхэд явуулж буй үйл ажиллагааг олон улсын эрх зүйн бусад хэм хэмжээгээр зохицуулж байгаа бол тийм үйл ажиллагааг энэхүү конвенцоор зохицуулахгүй.
3. Энэ зүйлийн 2 дахь хэсгийн заалтыг бусад хуулийн дагуу хууль бус үйлдлийг хууль ёсны хэмээн хүлээн зөвшөөрч буюу тийм болгох үйлдэл хийж, мөрдөн мөшгөлтөд саад учруулах байдлаар тайлбарлахгүй.

7 дугаар зүйл

Энэхүү конвенц нь 1968 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр Лондон, Москва, Вашингтон хотноо гарын үсэг зурсан Цөмийн зэвсгийг үл дэлгэрүүлэх тухай гэрээ, 1972 оны 4 дүгээр сарын 10-ны өдөр Лондон, Москва, Вашингтон хотноо гарын үсэг зурсан Бактерилогийн (биологийн) болон токсины зэвсгийг боловсруулах, үйлдвэрлэх, нөөцлөхийг хориглох, тэдгээрийг устгах тухай конвенц, 1993 оны 1 дүгээр сарын 13-ны өдөр Парис хотноо гарын үсэг зурсан Химийн зэвсгийг боловсруулах, үйлдвэрлэх, нөөцлөхийг хориглох, тэдгээрийг устгах тухай конвенцын дагуу эдгээр гэрээний Оролцогч улсуудын эрх, үүрэг, хариуцлагад нөлөөлөхгүй.

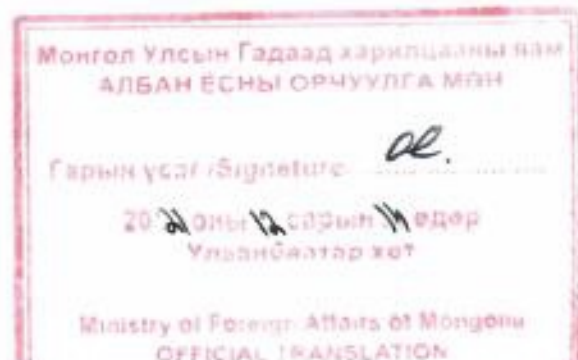
8 дугаар зүйл

1. Оролцогч улс бүр дараах тохиолдолд 1 дүгээр зүйлд дурдсан гэмт хэргийн харьяаллаа тогтоох шаардлагатай байж болох тийм арга хэмжээ авна:
  - (a) гэмт хэрэг тухайн улсын нутаг дэвсгэрт үйлдэгдсэн;
  - (b) гэмт хэрэг тухайн улсад бүртгэгдсэн агаарын хөлгийн эсрэг эсхүл, түүний бүхээгт нь үйлдэгдсэн;
  - (c) бүхээгт нь гэмт хэрэг үйлдэгдсэн агаарын хөлөг сэжигтэн этгээд бүхээгт нь байхад тус улсын нутаг дэвсгэрт буусан;
  - (d) үйл ажиллагаа явуулдаг үндсэн газар нь эсхүл, тийм газар байхгүй бол байнга оршин суудаг газар нь тухайн улсад байдаг түрээслэгчид агаарын хөлгийг багийн гишүүдгүйгээр түрээсэлсэн байхад түүний бүхээгт гэмт хэрэг үйлдэгдсэн;
  - (e) гэмт хэргийг тухайн улсын иргэн үйлдсэн.
2. Оролцогч улс бүр дараах тохиолдолд аливаа тийм гэмт хэргийн харьяаллаа мөн тогтоож болно:
  - (a) тухайн улсын иргэний эсрэг гэмт хэрэг үйлдэгдсэн;
  - (b) тухайн улсын нутаг дэвсгэрт байнга оршин суудаг харьяалалгүй этгээд гэмт хэрэг үйлдсэн.
3. Оролцогч улс бүр өөрийн улсын нутаг дэвсгэр дээр байгаа сэжигтэн этгээдийг эдгээр гэмт хэрэгтэй холбоотой энэхүү зүйлийн холбогдох заалтын дагуу өөрсдийн харьяаллаа тогтоосон улсын аль нэгэнд 12 дугаар зүйлийн дагуу шилжүүлэн өгөөгүй бол 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэгт харьяаллаа тогтоохын тулд шаардлагатай байж болох арга хэмжээ мөн авна.
4. Энэхүү конвенц нь үндэсний хуулийн дагуу аливаа эрүүгийн хэргийн харьяаллыг хэрэгжүүлэхэд саад болохгүй.

9 дүгээр зүйл

1. Нөхцөл байдал тийнхүү шаардаж байгаа гэж үзвэл гэмт этгээд буюу сэжигтэн этгээд нутаг дэвсгэр дээр нь байгаа Оролцогч аль нэг улс түүнийг цагдан хорих буюу бэлэн байлгах нөхцөлийг хангах арга хэмжээ авна. Цагдан хорих болон бусад арга хэмжээг тухайн улсын хуульд зааснаар авах боловч гагцхүү эрүүгийн байцаан шийтгэх буюу шилжүүлэн өгөх ажиллагаанд шаардагдах хугацаагаар үргэлжлүүлж болно.
2. Тухайн улс нь хэргийн талаарх урьдчилсан мөрдөн байцаалтыг нэн даруй явуулна.
3. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаар цагдан хоригдсон аливаа этгээдэд өөрийн харьяаллын улсын хамгийн ойр байгаа зохих төлөөлөгчтэй нэн даруй холбоо тогтооход тусална.

4. Энэ зүйлд зааснаар аливаа этгээдийг цагдан хорьсон Оролцогч улс тухайн этгээдийг цагдан хорьсон, цагдан хорих болсон нөхцөл байдлын тухай 8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу харьяаллаа тогтоосон, 21 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсгийн (а) дэд хэсэгт заасны дагуу харьяаллаа тогтоож, гэрээний эх хадгалагчид мэдээлсэн Оролцогч улсуудад мэдэгдэж, түүнчлэн шаардлагатай гэж үзвэл сонирхогч бусад улсад мэдэгдэнэ. Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт дурдсан урьдчилсан мөрдөн байцаалт явуулж байгаа Оролцогч улс олж тогтоосон зүйлийг дээр дурдсан улсад шуурхай мэдээлж, хэргийг харьяалан шийдвэрлэх эсэхээ мэдэгдэнэ.

10 дугаар зүйл

Нутаг дэвсгэрт дээр нь сэжигтэн этгээд илэрч тогтоогдсон Оролцогч улс түүнийг шилжүүлэн өгөхгүй байвал гэмт хэрэг түүний нутаг дэвсгэр дээр гарсан эсэхээс үл хамааран яллуулахаар өөрийн эрх бүхий байгууллагад шилжүүлнэ. Тэрхүү эрх бүхий байгууллага нь тухайн улсын хуульд заасны дагуу ноцтой шинж агуулсан ердийн хэрэгтэй адил журмаар шийдвэрлэнэ.

11 дүгээр зүйл

Цагдан хоригдсон, өөр бусад арга хэмжээ авагдсан эсхүл, энэхүү конвенцын дагуу хэрэг нь хянан хэлэлцэгдэж буй аливаа этгээдэд нутаг дэвсгэр дээр нь байгаа улсын хууль, олон улсын эрх зүй, олон улсын хүний эрхийн эрх зүйн холбогдох заалтуудын дагуу бүхий л эрх, баталгааг эдлэх, шударга нөхцөлийг олгоно.

12 дугаар зүйл

1. Оролцогч улсын хооронд байгуулсан гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөх тухай аль нэгэн гэрээнд 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг шилжүүлэн өгвөл зохих гэмт хэрэгт оруулан заана. Оролцогч улсууд хоорондоо байгуулах гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөх тухай гэрээ бүртээ уг гэмт хэргийг оруулах үүрэг хүлээнэ.
2. Гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөхийг гэрээ байгуулснаар хамааруулан авч үздэг Оролцогч улс тийм гэрээ байхгүй Оролцогч өөр улсаас гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөх хүсэлт хүлээж авсан бол өөрийн үзэмжээрээ энэ конвенцыг 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг шилжүүлэн өгөх тухай хууль зүйн үндэслэл болгож болно. Шилжүүлэн өгөхийг хүсэлт хүлээж авсан улсын хуулийн дагуу гүйцэтгэнэ.
3. Гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөхийг гэрээ байгуулснаар хамааруулан авч үздэггүй Оролцогч улс 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг хоорондоо шилжүүлэн өгвөл зохих гэмт хэрэг гэж хүсэлт хүлээж авсан улсын хуулийн дагуу хүлээн зөвшөөрнө.
4. Оролцогч улсуудын хооронд шилжүүлэн өгөх зорилгоор тухайн гэмт хэргийг зөвхөн үйлдэгдсэн газар нь бус, мөн 8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн (а), (b), (c).

Гарын үсэг /Signature/ .....

20 08 оны 11 сарын 14 өдөр
Улаанбаатар хот

Ministry of Foreign Affairs of Mongolia
OFFICIAL TRANSLATION

(е) дэд хэсэгт заасны дагуу харьяаллаа тогтоохыг шаардсан болон 8 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу харьяаллаа тогтоосон Оролцогч улсуудын нутаг дэвсгэрт үйлдэгдсэн гэж үзнэ.

5. 1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийн (а), (b) дэд хэсэгт заасан гэмт хэргийг Оролцогч улсууд хооронд гэмт этгээдийг шилжүүлэн өгөх зорилгоор адил авч үзнэ.

13 дугаар зүйл

1 дүгээр зүйлд заасан аль ч гэмт хэргийг шилжүүлэн өгөх эсхүл, харилцан эрх зүйн туслалцаа үзүүлэх зорилгоор улс төрийн гэмт хэрэг эсхүл, улс төрийн гэмт хэрэгтэй холбоотой эсхүл, улс төрийн шалтгаантай гэмт хэрэг гэж тооцохгүй. Тийм гэмт хэрэгт үндэслэсэн шилжүүлэн өгөх эсхүл, эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай хүсэлтээс улс төрийн гэмт хэрэг эсхүл, улс төрийн гэмт хэрэгтэй холбоотой эсхүл, улс төрийн шалтгаантай гэмт хэрэг гэсэн үндэслэлээр татгалзаж болохгүй.

14 дүгээр зүйл

Хэрэв хүсэлт илгээгч Улс 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийг шилжүүлэн авах эсхүл, тухайн этгээдийн арьс өнгө, шашин шүтлэг, иргэний харьяалал, үндэстний гарал, улс төрийн үзэл бодол, хүйст үндэслэн мөрдөн мөшгөлт эсхүл, яллах зорилгоор тийм гэмт хэрэгтэй холбогдуулан эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх, эдгээр шалтгааны аль нэгээр тухайн этгээдийн нөхцөл байдалд хохирол учруулна гэх бодит үндэслэл байгаагаа конвенцын дагуу шилжүүлэн авах эсхүл, эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тийм үүрэг хүлээсэн хэмээн тайлбарлаж болохгүй.

15 дугаар зүйл

Хамтарсан буюу олон улсын бүртгэлд бүртгүүлбэл зохих агаарын хөлөг ашигладаг хамтарсан агаарын тээврийн ашиглалтын байгууллага эсхүл, олон улсын ашиглалтын агентлаг байгуулж байгаа Оролцогч улсууд нь агаарын хөлөг бүрийн хувьд өөрсдийн дотроос аль улс нь энэхүү конвенцын зорилгод хэргийн харьяаллаа хэрэгжүүлэх, бүртгэгч улс болохыг тогтоож, энэ тухайгаа Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагад мэдэгдэх бөгөөд тухайн байгууллага уг мэдээллийг энэхүү конвенцод оролцогч бүх улсад дамжуулна.

16 дугаар зүйл

1. Оролцогч улсууд 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хэрэгжүүлж болох бүхий л арга хэмжээг олон улсын эрх зүйн болон дотоодын хуулийн дагуу авахыг эрмэлзэнэ.

2. Энэхүү конвенцын 1 дүгээр зүйлд заасан аль нэг гэмт хэрэг үйлдсэнээс агаарын хөлгийн нислэгийг хойшлуулсан эсхүл, зогсоосон үед агаарын хөлөг, зорчигчид, баг нутаг дэвсгэрт нь байгаа Оролцогч аливаа улс зорчигчид болон багийн бүрэлдэхүүнээс нислэгээ аль болох хурдан үргэлжлүүлэхэд тус дөхөм үзүүлэх бөгөөд агаарын хөлөг болон ачааг хууль ёсны эзэмшиж буй этгээдэд саадгүйгээр буцааж өгнө.

17 дугаар зүйл

1. Оролцогч улсууд 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийн талаар эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагаатай холбогдуулан бие биедээ аль болох бүрэн хэмжээгээр туслалцаа үзүүлнэ. Хүсэлт хүлээн авсан улсын хууль бүх тохиолдолд үйлчилнэ.
2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг нь эрүүгийн гэмт хэргийн талаар эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх явдлыг бүрэн эсхүл, хэсэгчлэн зохицуулж байгаа болон зохицуулах хоёр талт эсхүл, олон талт аливаа өөр гэрээгээр хүлээсэн үүрэгт нөлөөлөхгүй.

18 дугаар зүйл

Оролцогч аливаа улс нь 1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийн аль нэг нь үйлдэгдэнэ гэж үзэх шалтгаан байвал үндэснийхээ хуулийн дагуу өөртөө байгаа аливаа холбогдох мэдээллийг 8 дугаар зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсэгт заасан улс мөн гэж үзсэн улсад өгнө.

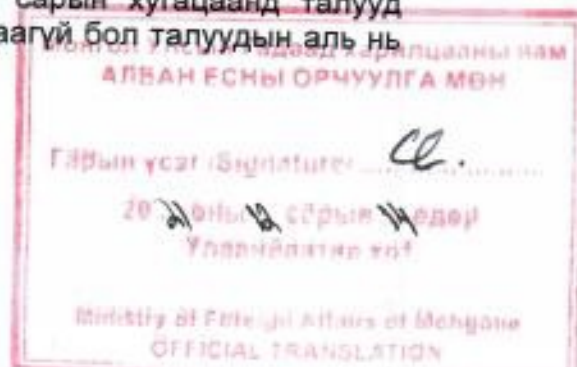
19 дүгээр зүйл

Оролцогч улс бүр дотоодынхоо хуулийн дагуу өөрт байгаа дараах мэдээллийг Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын зөвлөлд өөрийн үндэсний хуулийн дагуу нэн даруй хүргүүлнэ:

- (a) гэмт хэргийн нөхцөл байдал;
- (b) 16 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн дагуу гүйцэтгэсэн ажиллагаа;
- (c) гэмт хэрэгтэн эсхүл, сэжигтэн этгээдийн талаар авсан арга хэмжээ, ялангуяа шилжүүлэн өгөх ажиллагаа эсхүл, эрх зүйн бусад ажиллагааны үр дүн.

20 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенцыг тайлбарлах эсхүл, хэрэглэх талаар Оролцогч хоёр эсхүл, түүнээс дээш улсын хооронд хэлэлцээ хийх замаар шийдвэрлэх боломжгүй аливаа маргааныг тэдгээрийн аль нэгний хүсэлтээр арбитрт шилжүүлнэ. Арбитрын тухай хүсэлт гаргаснаас хойш зургаан сарын хугацаанд талууд арбитрыг зохион байгуулах талаар тохиролцож чадаагүй бол талуудын аль нь

ч хэргийг Олон улсын шүүхэд түүний дүрэмд заасны дагуу хүсэлт гарган шилжүүлж болно.

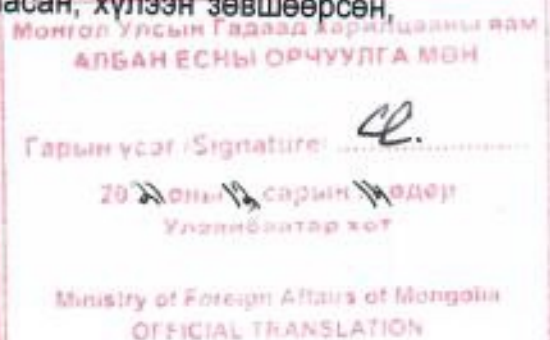
2. Энэхүү конвенцод гарын үсэг зурах, түүнийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл, батлах, батлах үед өмнөх хэсэгт заасан үүргийг хүлээхгүй гэж үзэж байгаагаа мэдэгдэж болно. Оролцогч бусад улс тийм тайлбар хийсэн Оролцогч аливаа улсын өмнө өмнөх хэсэгт заасан үүргийг хүлээхгүй.
3. Энэ зүйлийн өмнөх хэсэгт зааснаар тайлбар хийсэн Оролцогч аливаа улс эх хадгалагчид мэдэгдэх замаар тухайн тайлбараа хэдийд ч эгүүлэн татаж болно.

21 дүгээр зүйл

1. Энэхүү конвенц нь 2010 оны 8 дугаар сарын 30-наас 9 дүгээр сарын 10-ны өдөр Бээжин хотноо болсон Нисэхийн аюулгүй байдлын асуудлаарх Дипломат бага хуралд Оролцогч улсууд 2010 оны 9 дүгээр сарын 10-ны өдөр гарын үсэг зурахад нээлттэй. 2010 оны 9 дүгээр сарын 27-ны өдрөөс хойш 22 дугаар зүйлийн дагуу конвенц хүчин төгөлдөр болох хүртэл Монреаль хотноо Олон иргэний нисэхийн байгууллагын Төв байранд бүх улсууд гарын үсэг зурахад нээлттэй.
2. Энэхүү конвенцыг соёрхон батлана, хүлээн зөвшөөрнө эсхүл, батална. Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл, баталсан тухай батламж жуух бичгээ Эх хадгалагчаар томилогдсон Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулна.
3. Энэ зүйлийн 2 дахь хэсгийн дагуу энэхүү конвенцыг соёрхон батлаагүй, хүлээн зөвшөөрөөгүй эсхүл, батлаагүй аливаа улс конвенцод хэдийд ч нэгдэн орж болно. Нэгдэн орсон тухай батламж жуух бичгээ Эх хадгалагчид хадгалуулна.
4. Энэхүү конвенцыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл, нэгдэн орохдоо Оролцогч улс бүр:
  - (a) 8 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн дагуу өөрийн үндэсний хуулийн дагуу тогтоосон хэргийн харьяалал болон аливаа нэмэлт өөрчлөлтийн тухайгаа Эх хадгалагчид нэн даруй тус тус мэдэгдэнэ; болон
  - (b) Хариуцлагаас бүрэн чөлөөлөхтэй холбоотой өөрийн эрүүгийн хуулийн зарчмуудын дагуу 1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсгийн (d) дэд хэсгийн заалтыг дагаж мөрдөхөө зарлаж болно.

22 дугаар зүйл

1. Энэхүү конвенц нь түүнийг соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан эсхүл нэгдэн орсон тухай хорин хоёр дахь батламж жуух бичиг хадгалуулсан өдрөөс хойш хоёр дахь сарын эхний өдөр хүчин төгөлдөр болно.
2. Энэхүү конвенцыг соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн, батласан эсхүл, нэгдэн орсон тухай хорин хоёр дахь батламж жуух бичиг хадгалуулсанаас хойш энэхүү конвенцыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл, нэгдэн орох улс бүрийн хувьд тийнхүү соёрхон батласан, хүлээн зөвшөөрсөн,

баталсан эсхүл, нэгдэн орсон тухай өөрийн улсын батламж жуух бичгээ хадгалуулсан өдрөөс хойш хоёр дахь сарын эхний өдөр хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэхүү конвенцыг хүчин төгөлдөр болсон даруйд Эх хадгалагчаас Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагад бүртгүүлнэ.

23 дугаар зүйл

1. Оролцогч улс бүр Эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэх замаар энэхүү конвенцоос гарч болно.
2. Конвенцоос гарах нь Эх хадгалагч мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш нэг жилийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

24 дүгээр зүйл

Энэхүү конвенц нь Оролцогч улсуудын хооронд дараах баримт бичгээс давуу эрхтэй байна:

- (a) 1971 оны 9 дүгээр сарын 23-ны өдөр Монреаль хотноо гарын үсэг зурсан Иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын эсрэг хууль бус үйлдлийг хориглох тухай Конвенц;
- (b) 1971 оны 9 дүгээр сарын 23-ны өдөр Монреаль хотноо гарын үсэг зурсан Иргэний нисэхийн аюулгүй байдлын эсрэг хууль бус үйлдлийг хориглох тухай конвенцын нэмэлт 1988 оны 2 дугаар сарын 24-ны өдөр Монреаль хотноо гарын үсэг зурсан Олон улсын иргэний нисэхийн ашиглалтад байгаа нисэх буудал дахь хүчирхийллийн хууль бус үйлдлийг хориглох тухай Протокол.

25 дугаар зүйл

Эх хадгалагч энэхүү конвенцод гарын үсэг зурсан өдөр эсхүл, соёрхон баталсан, баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн эсхүл нэгдэн орсон тухай батламж жуух бичиг хадгалуулсан өдөр, энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болох өдөр болон холбогдох бусад мэдээллийг энэхүү конвенцын Оролцогч болон гарын үсэг зурсан эсхүл, нэгдэн орсон бүх улсуудад нэн даруй мэдэгдэнэ.

Үүнийг батлан гэрчилж дор гарын үсэг зурсан, зохих ёсоор эрх авсан төлөөлөгчид энэхүү конвенцод гарын үсэг зурав.

Хоёр мянга арван оны есдүгээр сарын аравны өдөр Бээжин хотноо англи, араб, хятад, франц, орос болон испани хэл дээр үйлдсэн бөгөөд бүх эх бичвэрүүд адил хүчинтэй ба Бага хурлын даргын бүрэн эрхийн хүрээнд Бага хурлын нарийн бичгийн дарга нарын газар энд дурдсан ер хоногийн дотор бичвэрүүд бие биедээ нийцэж буй эсэхийг нотолж, адил хүчинтэйг тогтооно. Энэхүү конвенц Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын архивт хадгалагдах бөгөөд Эх хадгалагчаас конвенцын баталгаажуулсан хувиудыг энэхүү конвенцын Оролцогч бүх улсуудад хүргүүлнэ.

